

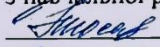
**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ,
БУДІВНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ**

Циклова комісія Суспільних дисциплін

Відділення: Будівельне

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОСА
«29» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ І КУЛЬТУРИ

Галузь знань: **G Інженерія, виробництво та будівництво**

Спеціальність: **G19 Будівництво та цивільна інженерія**

Освітньо-професійна програма: **Інженерні системи та енергозбереження
будівель і споруд**

Освітньо-кваліфікаційний ступінь: **Фаховий молодший бакалавр**

КИЇВ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України та української державності і культури» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеню фаховий молодший бакалавр.

Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність: G19 Будівництво та цивільна інженерія

Освітньо-професійна програма: Інженерні системи та енергозбереження будівель і споруд

Освітньо-кваліфікаційний ступінь: Фаховий молодший бакалавр

Робочу програму навчальної дисципліни уклали: Костюк О.В., кандидат філософських наук, доцент, викладач філософських дисциплін, спеціаліст вищої категорії.

Робочу програму навчальної дисципліни «Історія України та української державності і культури»:

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії Суспільних дисциплін

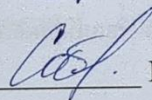
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова циклової комісії

 Катерина БАТРАК

Погоджено

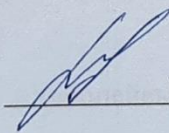
Гарант освітньо-професійної програми

 Наталія СОБКОВИЧ

«28» 08 2025 року

Розглянуто

Методист коледжу

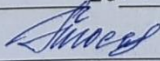
 Ірина ТИМОШЕНКО

«28» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 2025 року

Голова методичної ради

 Тетяна КОСА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Історія України та української державності і культури
Статус	Обов'язкова компонента освітньо–професійної програми
Форма навчання	денна
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС/ годин	5/150
Індивідуальне завдання (курсний проект, курсова робота)	не передбачено
Форма контролю	<i>екзамен</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія України та української державності і культури» є:

- формування цілісного уявлення про розвиток української державності та культури від найдавніших часів до сучасності;
- усвідомлення значення історичної спадщини у становленні національної ідентичності;
- виховання патріотизму, громадянської активності та відповідальності за майбутнє держави;
- осмислення місця України у європейському та світовому історико-культурному процесі.

Завдання навчальної дисципліни «Історія України та української державності і культури» полягає в

- поглибленні інтересу до історії та культури України як сфери знань і чинника формування громадянина;
- розвитку навичок аналізу історичних джерел, пам'яток культури та наукової літератури;

- засвоєнні ключових етапів політичного і культурного розвитку українського суспільства;
- виробленні вмінь порівнювати державні та культурні процеси України з аналогічними явищами в інших країнах;
- формуванні здатності застосовувати набуті знання у практичній діяльності, наукових дослідженнях та освітньо-виховній роботі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 16. Здатність оцінювати явища політичного розвитку та правових основ українського суспільства в контексті світової історії.

У результаті **вивчення** навчальної дисципліни формуються **програмні результати навчання відповідно до ОПП**:

РН 2. Оцінювати сучасний стан культурного розвитку держави, розвивати та вдосконалювати інтелектуальний, загальнокультурний, фізичний і духовний рівень. Бути активним суб'єктом професійної та економічної діяльності держави.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Вступ і стислий огляд до XVI ст.:

- знати предмет і завдання курсу;
- знати базові історичні поняття, періодизацію та типи джерел;
- знати ключові факти ранніх епох як тло подальших процесів;
- вміти працювати з хронологією та картою;
- вміти розрізняти види джерел;
- вміти застосовувати поняття «державність», «інституції», «право».

Тема 2. Козацтво і зародження ранньомодерної державності (XVI – сер.

XVII ст.):

- знати походження козацтва та реєстровий устрій;
- знати органи самоврядування Січі та їх функції;
- знати зовнішні відносини і договори до 1648 р.;
- вміти описувати військово-адміністративну структуру козацтва;
- вміти пояснювати причини козацьких виступів і компромісів;
- вміти працювати з актами, листами і картографічними матеріалами.

Тема 3. Гетьманат і Руїна (1648–1709):

- знати інститути нової держави та етапи Визвольної війни;
- знати зміст ключових договірних статей;
- знати особливості поділу на Лівобережжя і Правобережжя;
- вміти аналізувати універсали та угоди Гетьманату;
- вміти показувати на карті територіальні зміни;
- вміти пояснювати причини і наслідки Руїни.

Тема 4. Пізній Гетьманат і згортання автономії (1709–1775):

- знати політику імперської централізації та Малоросійську колегію;
- знати адміністративні й судові реформи доби;
- знати передумови та наслідки ліквідації Січі;
- вміти характеризувати інструменти інтеграції в імперську систему;
- вміти зіставляти різні типи джерел про реформи;
- вміти аргументовано оцінювати втрату автономії.

Тема 5. Імперський період і XIX століття:

- знати інкорпорацію українських земель до РІ та Австрії;
- знати зміст селянської, земської, судової реформ;
- знати політичні течії та національну мобілізацію;
- вміти порівнювати політику імперій щодо українських територій;
- вміти аналізувати офіційні акти та статистику;
- вміти визначати вплив реформ на соціально-правовий статус населення.

Тема 6. Українська революція 1917–1921 рр.:

- знати інституції УЦР та зміст Універсалів;

- знати особливості Гетьманату П. Скоропадського;
- знати політику Директорії та етапи ЗУНР;
- вміти відтворювати хронологію ключових актів;
- вміти аналізувати державні документи і карти кордонів;
- вміти пояснювати причини поразки державницьких проєктів.

Тема 7. Міжвоєння та Друга світова війна:

- знати політичні режими на українських землях у 1920–1930-х;
- знати обставини Голодомору, репресій, політики безпеки;
- знати окупаційні режими, Голокост, ОУН-УПА, повоєнні зміни;
- вміти працювати з картами кордонів і демографічними даними;
- вміти інтерпретувати свідчення і нормативні акти періоду;
- вміти оцінювати політику влади щодо населення.

Тема 8. УРСР 1953–1991:

- знати етапи десталінізації і адміністративні реформи;
- знати структуру партійно-державної системи та механізми контролю;
- знати процеси перебудови і суверенізації;
- вміти характеризувати компетенції партійних і державних органів;
- вміти аналізувати нормативні акти і офіційні рішення;
- вміти простежувати динаміку прав і свобод громадян.

Тема 9. Незалежна Україна 1991–2013:

- знати положення Конституції 1996 і інституційний дизайн;
- знати напрями економічних трансформацій та державної політики;
- знати політичні кризи і реформи 2004, 2010, курс на ЄС;
- вміти читати й тлумачити конституційні норми;
- вміти пояснювати еволюцію партійно-виборчої системи;
- вміти застосовувати дані для аналізу державних рішень.

Тема 10. 2013–2025: Революція Гідності, війна, реформи, ЄС:

- знати події Революції Гідності і їх інституційні наслідки;
- знати етапи російської агресії з 2014 р. і з 2022 р.;
- знати ключові реформи: децентралізація, антикорупція, цифровізація,

євроінтеграція;

- вміти укладати хронологію подій і реформ;
- вміти працювати з офіційними документами та даними;
- вміти пояснювати взаємозв'язок війни, реформ і євроінтеграції.

Тема 11. Козацьке бароко та освітньо-видавничі осередки (XVII–XVIII ст.):

- знати стильові риси козацького бароко;
- знати провідні освітні та друкарські центри;
- знати музичні практики XVII–XVIII ст.;
- вміти розпізнавати й описувати пам'ятки бароко;
- вміти аналізувати тексти і нотні джерела;
- вміти зіставляти локальні варіанти барокової стилістики.

Тема 12. XIX століття: романтизм і національне відродження:

- знати провідних авторів і твори романтизму;
- знати розвиток театру й музики XIX ст.;
- знати архітектурні стилі й образотворче мистецтво доби;
- вміти інтерпретувати літературні тексти в культурному контексті;
- вміти співвідносити твори з напрямками і школами;
- вміти створювати короткі анотації та мистецтвознавчі описи.

Тема 13. Модернізм та авангард (1900–1930-ті):

- знати літературні напрями: символізм, футуризм, неокласицизм;
- знати образотворчі течії: бойчукізм, авангард;
- знати театр Курбаса, кіно Довженка, архітектурний конструктивізм;
- вміти аналізувати маніфести і програмні тексти;
- вміти відрізняти течії за стильовими ознаками;
- вміти пояснювати феномен «Розстріляного відродження».

Тема 14. Друга половина XX ст.: шістдесятники, андеграунд, діаспора:

- знати основні постаті і твори шістдесятництва;
- знати практики неофіційного мистецтва;
- знати внесок діаспори у літературі, науці, мистецтві;

– вміти презентувати кейси митців у форматі міні-дослідження.

Тема 15. 1991–2025: культура незалежності та війни:

– знати головні тенденції в літературі, музиці, кіно;

– знати роль нових медіа і культурної дипломатії;

– знати підходи до збереження спадщини під час війни;

– вміти аналізувати сучасні культурні проєкти;

– вміти добирати приклади меморіалізації та культурної пам'яті.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ і стислий огляд до XVI ст.

Періодизація курсу, понятійний апарат, типи й критика історичних джерел. Ключові процеси від античних колоній і Київської Русі до литовсько-польського етапу включно з передумовами модерної доби.

Тема 2. Козацтво і зародження ранньомодерної державності (XVI – сер. XVII ст.).

Походження та соціальна структура козацтва. Реєстрове козацтво, відносини з Річчю Посполитою, конфесійні зміни напередодні Визвольної війни.

Тема 3. Гетьманат і Руїна (1648–1709).

Інституції Війська Запорозького, договірні статті, територіальна організація, фінанси. Розколи еліт, поділ Правобережжя/Лівобережжя, зовнішні протекторати, наслідки «Руїни».

Тема 4. Пізній Гетьманат і згортання автономії (1709–1775).

Малоросійська колегія, кодифікаційні проєкти, суд та адміністрація, еволюція старшинської верстви. Ліквідація гетьманства і Січі, переселення запорожців.

Тема 5. Імперський період і XIX століття.

Поділ українських земель між Російською та Австрійською імперіями, промислова революція. Національні рухи, мовна політика, соціальні зміни.

Тема 6. Українська революція 1917–1921 рр.

Українська Центральна Рада, Універсали, гетьманський проєкт, Директорія; армія, адміністрація, фінанси. Війни і дипломатія, причини поразки державних.

Тема 7. Міжвоєння та Друга світова війна.

Індустріалізація і колективізація, Голодомор, репресії; політики Польщі, Румунії, Чехословаччини на західноукраїнських землях. 1939–1945: окупаційні режими, Голокост, ОУН-УПА, демографічні й територіальні підсумки.

Тема 8. УРСР 1953–1991.

Десталінізація, економічні реформи, соціальна структура, міграції та урбаністичні зміни. Правозахисний рух і шістдесятники, застій, перебудова, суверенізація та інституційні передумови незалежності.

Тема 9. Незалежна Україна 1991–2013.

Конституція 1996 року, політичний устрій, партійна система, економічні трансформації. Помаранчева революція, євроінтеграційний курс, безпека.

Тема 10. 2013–2025: Революція Гідності, війна, реформи, ЄС.

Євромайдан, анексія Криму, АТО, повномасштабне вторгнення росії. Децентралізація, антикорупційна інфраструктура, цифровізація, зближення з ЄС/НАТО, відбудова в умовах війни.

Тема 11. Козацьке бароко та освітньо-видавничі осередки (XVII–XVIII ст.).

Архітектура, іконопис, музика, церковне мистецтво козацького бароко; меценатство еліт. Києво-Могилянська академія.

Тема 12. XIX століття: романтизм і національне відродження.

Романтизм, фольклоризм, формування модерної національної культури; ключові автори й тексти. Театр і музика, образотворче мистецтво й архітектура, культурні інституції та громадські рухи.

Тема 13. Модернізм та авангард (1900–1930-ті).

Символізм, футуризм, неокласицизм; бойчукізм і український авангард у візуальних мистецтвах. Театр Леся Курбаса, кіно Олександра Довженка, конструктивізм, «Розстріляне відродження» і культурні втрати.

Тема 14. Друга половина XX ст.: шістдесятники, андеграунд, діаспора.

Шістдесятництво, самвидав, андеграунд і мережі опору; взаємодія з офіційною культурою. Внесок діаспори у науку, видавничу справу й мистецтва.

Тема 15. 1991–2025: культура незалежності та війни.

Література, музика, кіно, медіаіндустрія, культурні інституції та ринки. Культура війни, меморіальні практики, цифрові платформи, культурна дипломатія і глобальна репрезентація України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Денна форма навчання

№ заняття	Назви тем	Кількість годин						Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма навчання						
		усього	у тому числі					
лекції	практичні		лабораторні	семінарські	самостійна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
І рік навчання, I, II семестр								
	Тема 1. Вступ і стислий огляд до XVI ст.	10	2	-	-	2	6	
1	1.1. Предмет курсу, джерела та періодизація. 1.2. Ключові процеси давнини й середньовіччя (дуже стисло). 1.3. Базові навички: хронологія, карта, робота з документом.	10	2	-	-	2	6	О 3 с 6–9
	Тема 2. Козацтво і зародження ранньомодерної державності (XVI – сер. XVII ст.)	10	2	-	-	2	6	
2	2.1. Походження козацтва, реєстровий устрій. 2.2. Зовнішні відносини та договори до 1648 р. 2.3. Соціальна організація та управління Січі.	10	2	-	-	2	6	О 12 с 96-108, 119-128
	Тема 3. Гетьманат і Руїна (1648–1709)	10	2	-	-	2	6	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	3.1. Інститути нової держави, Визвольна війна. 3.2. Договірні статті та політичні орієнтації. 3.3. Руїна: зміни влади, поділ Лівобережжя/Правобережжя	10	2	-	-	2	6	О 12 с 154-165
	Тема 4. Пізній Гетьманат і згорання автономії (1709–1775)	10	2	-	-	2	6	
4	4.1. Імперська централізація, Малоросійська колегія. 4.2. Адміністративні та судові реформи. 4.3. Ліквідація Січі й інтеграція у імперську систему.	10	2	-	-	2	6	О 12 с 174-187
	Тема 5. Імперський період і ХІХ століття	10	2	-	-	2	6	
5	5.1. Адміністративно-територіальні зміни (РІ/Австрія). 5.2. Модернізаційні реформи: селянська, земська, судова. 5.3. Політичні рухи та національна мобілізація (політ. вимір).	10	2	-	-	2	6	О 12 с 196-221
	Тема 6. Українська революція 1917–1921 рр.	10	2	-	-	2	6	
6	6.1. УЦР та Універсали: інституції і право. 6.2. Гетьманат П. Скоропадського: органи влади, законодавство. 6.3. Директорія та ЗУНР: війни, кордони, міжнародний статус.	10	2	-	-	2	6	О 12 с 355-391
	Тема 7. Міжвоєння та Друга світова війна	10	2	-	-	2	6	
7	7.1. Політичні режими на українських землях у 1920–30-х. 7.2. Голодомор, репресії, політика безпеки. 7.3. Друга світова: окупаційні режими, Голокост, ОУН-УПА, повоєнні зміни (до 1953).	10	2	-	-	2	6	О 12 с 421-427, 449-451
	Тема 8. УРСР 1953–1991. Десталінізація. Україна в період системної кризи Радянського ладу	10	2	-	-	4	4	

8	8.1. Десталінізація та реформи управління. 8.2. Партійно-державна система і права людини. 8.3. Перебудова, суверенізація, Акт незалежності.	10	2	-	-	4	4	О 12 с 470-480, 506-509, 516-521
	Тема 9. Незалежна Україна. Державотворчі процеси 1991-2014 років	10	4	-	-	2	4	
9	9.1. Конституція 1996 та інституційний дизайн. 9.2. Економічні трансформації і державна політика. 9.3. Політичні кризи й реформи: 2004, 2010, євроінтеграційний курс.	10	4	-	-	2	4	О 12 с 529-534
	Тема 10. 2013–2025: Революція Гідності, війна, реформи, ЄС	10	2	-	-	2	6	
10	10.1. Революція Гідності та інституційні зміни. 10.2. Російська агресія: Крим, Донбас, 2022+, безпека і міжнародна підтримка. 10.3. Децентралізація, антикорупція, цифровізація, євроінтеграція/відбудова.	10	2	-	-	2	6	О 12 с 552-553, 485-488
	Тема 11. Козацьке бароко та освітньо-видавничі осередки (XVII–XVIII ст.)	10	2	-	-	2	6	
11	11.1. Архітектура та іконопис бароко: осередки і стилістика. 11.2. Освіта і книгодрукування: Острог, КМА, православні друкарні. 11.3. Музична культура: партесний спів, кобзарська традиція.	10	2	-	-	2	6	О 3 с 56–65
	Тема 12. XIX століття: романтизм і національне відродження	10	2	-	-	2	6	
12	12.1. Література і фольклоризм (романтизм). 12.2. Театр і музика: професіоналізація сцени. 12.3. Образотворче мистецтво й архітектурні стилі доби.	10	2	-	-	2	6	О 3 с 65–75
	Тема 13. Модернізм та авангард (1900–1930-ті)	10	2	-	-	2	6	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13	13.1. Літературні напрями: символізм, футуризм, неокласици. 13.2. Образотворче мистецтво: бойчукізм, український авангард. 13.3. Театр і кіно: Лесь Курбас, О. Довженко; архітектурний конструктивізм.	10	2	-	-	2	6	О 3 с 75–79
	Тема 14. Друга половина ХХ ст.: шістдесятники, андеграунд, діаспора	10	2	-	-	2	6	
14	14.1. Шістдесятництво: поезія, проза, есеїстика. 14.2. Неофіційне мистецтво та культурні мережі. 14.3. Роль діаспори: видавництва, наукові й мистецькі осередки.	10	2	-	-	2	6	О 3 с 79–84
	Тема 15. 1991–2025: культура незалежності та війни	10	2	-	-	2	6	
15	15.1. Література доби незалежності: постмодернізм, нові голоси. 15.2. Музика й кіно: фестивалі, нова хвиля, документалістика. 15.3. Культура війни і цифрові практики: меморіалізація, культурна дипломатія, збереження спадщини.	10	2	-	-	2	6	О 3 с 84–87
	Разом	150	32			32	86	

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Предмет і завдання курсу «Історія України та української державності і культури».
2. Джерела вивчення історії України.
3. Поняття державності та культури.
4. Найдавніші стоянки людини на території України.
5. Трипільська культура та її особливості.
6. Неолітична революція і її наслідки для розвитку суспільства.
7. Скіфська доба: господарство і політичні структури.
8. Сарматські племена та їхня роль у розвитку державності.
9. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
10. Взаємодія «поліс – варварський світ».
11. Східні слов'яни напередодні утворення держави.
12. Утворення Київської держави.
13. Діяльність князя Олега.
14. Діяльність князя Ігоря та княгині Ольги.
15. Реформи князя Володимира Великого.
16. Хрещення Русі та його значення.
17. Діяльність князя Ярослава Мудрого.
18. «Руська Правда» як перший збір законів.
19. Розвиток освіти та культури Київської Русі.
20. Зовнішня політика Київської Русі.
21. Причини роздробленості Київської Русі.
22. Любецький з'їзд князів 1097 р.
23. Діяльність Володимира Мономаха.
24. Галицьке князівство: утворення і розвиток.
25. Волинське князівство: особливості політичного устрою.
26. Об'єднання Галичини і Волині за Романа Мстиславича.
27. Коронація Данила Галицького.

28. Культура Галицько-Волинської держави.
29. Монголо-татарська навала та її наслідки.
30. Українські землі у складі Великого князівства Литовського.
31. Литовські статuti та їх значення.
32. Українські землі під владою Польщі.
33. Люблінська унія 1569 року та її наслідки.
34. Берестейська унія 1596 року.
35. Виникнення козацтва.
36. Запорозька Січ: організація та управління.
37. Морські походи козаків.
38. Соціальна структура козацького суспільства.
39. Національно-визвольна війна 1648–1657 рр.
40. Богдан Хмельницький і створення козацької держави.
41. Зборівський договір 1649 року.
42. Берестецька битва та Білоцерківський договір.
43. Переяславська рада 1654 року.
44. Березневі статті 1654 року.
45. Руїна: поділ України на Лівобережну і Правобережну.
46. Гетьман Іван Виговський і Гадяцький договір.
47. Гетьман Петро Дорошенко та його політика.
48. Іван Мазепа: внутрішня і зовнішня політика.
49. Конституція Пилипа Орлика 1710 року.
50. Ліквідація Запорозької Січі.
51. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій.
52. Селянська реформа 1861 р. в Російській імперії.
53. Розвиток освіти та науки у ХІХ ст.
54. Діяльність «Руської трійці» та Кирило-Мефодіївського товариства.
55. Тарас Шевченко та його роль у національному русі.
56. Українські землі у другій половині ХІХ ст.
57. Становлення політичних партій в Україні.

58. Україна в роки Першої світової війни.
59. Утворення Української Центральної Ради.
60. Універсали Центральної Ради.
61. Гетьманат Павла Скоропадського.
62. Директорія УНР.
63. Західноукраїнська Народна Республіка.
64. Причини поразки визвольних змагань.
65. Україна в складі СРСР у 1920–1930-х роках.
66. Голодомор 1932–1933 рр.
67. Репресії 1930-х років.
68. Україна у роки Другої світової війни.
69. Діяльність ОУН та УПА.
70. Відбудова після війни.
71. Україна в період «відлиги».
72. Україна в період застою.
73. Перебудова і здобуття незалежності.
74. Конституція України 1996 р.
75. Україна після Революції Гідності та у сучасних умовах війни.

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- словесні методи (лекція, бесіда, дискусія, усний аналіз історичних фактів та джерел);
- наочні методи (робота з історичними картами, схемами, ілюстраціями, таблицями, документами);
- робота з джерелами та навчально-методичною літературою (аналіз і коментування історичних документів, складання конспектів, тез, рецензій, написання рефератів, есе);
- використання сучасних інформаційних технологій (онлайн-ресурси з історії України, мультимедійні презентації, відео- та аудіоматеріали, електронні підручники, веб-орієнтовані платформи);
- самостійна робота (опрацювання додаткових джерел, підготовка повідомлень, аналіз історичних карт та документів).

Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування (фронтальне, індивідуальне, у формі діалогу чи співбесіди);
- тестування (відтворення фактів, хронології, причинно-наслідкових зв'язків);
- аналіз історичних документів і візуальних джерел (робота з картами, документами, статистичними матеріалами);
- підготовка мультимедійних презентацій або мініпроектів;
- підсумковий контроль у формі заліку.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала оцінювання результатів навчання за національною системою:

Національна шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння та навички
«Відмінно»	Здобувач має глибокі, системні знання з історії України, вільно орієнтується в історичних періодах, подіях та постатях, здатний встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та робити аргументовані висновки. Демонструє вміння узагальнювати матеріал, критично мислити, застосовує знання для аналізу сучасних суспільно-політичних процесів	Здобувач має глибокі, системні знання з історії України, вільно орієнтується в історичних періодах, подіях та постатях, здатний встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та робити аргументовані висновки. Демонструє вміння узагальнювати матеріал, критично мислити, застосовує знання для аналізу сучасних суспільно-політичних процесів
«Добре»	Здобувач знає основні теми курсу, орієнтується в ключових подіях та персоналіях, може пояснити основні історичні явища і поняття, проте допускає певні неточності. Уміє наводити приклади, але не завжди робить глибокі узагальнення	Здобувач знає основні теми курсу, орієнтується в ключових подіях та персоналіях, може пояснити основні історичні явища і поняття, проте допускає певні неточності. Уміє наводити приклади, але не завжди робить глибокі узагальнення
«Задовільно»	Здобувач має фрагментарні знання з історії України, відтворює лише окремі факти, дати та події. Не завжди розуміє зв'язки між	Здобувач має фрагментарні знання з історії України, відтворює лише окремі факти, дати та події. Не завжди розуміє зв'язки між

	явищами, використовує терміни поверхово.	явищами, використовує терміни поверхово.
«Незадовільно»	Здобувач володіє лише окремими уривчастими знаннями з курсу, не орієнтується у хронології та темах, не може пояснити історичних явищ.	Здобувач володіє лише окремими уривчастими знаннями з курсу, не орієнтується у хронології та темах, не може пояснити історичних явищ.

7.2. Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Володіє ґрунтовними знаннями з усіх тем курсу; вільно орієнтується у хронології подій, персоналіях і поняттях; уміє аналізувати документи, карти, робити порівняння та аргументовані висновки; демонструє здатність застосовувати історичні знання для розуміння сучасних процесів
82-89	добре	B	Має міцні знання основного матеріалу, володіє термінами й поняттями; здатний аналізувати історичні явища з незначними неточностями; вміє працювати з картами та джерелами, але потребує додаткового уточнення у складних випадках
74-81		C	Загалом володіє курсом, знає основні події та факти, але допускає помилки у деталях; робить спроби аналізу, проте узагальнення обмежені; здатний відтворити матеріал і

			застосувати його у стандартних завданнях
64-73	задовільно	D	Знає основні теми, але знання фрагментарні; плутає дати та події; здатний виконати завдання за зразком, однак аналіз поверховий; робота з історичними документами й картами обмежена
60-63		E	Мінімальний рівень знань: відтворює лише окремі факти, здатний дати коротку відповідь; не завжди розуміє зв'язки між подіями; аналіз відсутній або неповний
35-59	незадовільно	FX	Не володіє необхідним обсягом знань; не здатний логічно викласти матеріал; припускається численних помилок у датах, фактах, поняттях; аналіз подій відсутній; може перескласти після додаткової підготовки
1-34		F	Знання відсутні або вкрай фрагментарні; не здатний відтворити навіть основні факти курсу; завдання не виконує; потребує повторного вивчення дисципліни

7.3. Шкала оцінювання результатів навчання загальноосвітньої підготовки:

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	1	Студент відтворює лише окремі терміни (наприклад: «князь», «гетьман», «Січ») без пояснення змісту
	2	Знає фрагментарні факти: може назвати 1–2 діячів (Ярослав Мудрий, Б. Хмельницький), але не розкриває їхньої ролі
	3	Орієнтується лише в окремих темах, відповіді уривчасті, не встановлює зв'язків між подіями
II. Середній	4	Може відтворити основні етапи історії України (Київська Русь, козацька держава, XX ст.), але плутає деталі
	5	Володіє знаннями на спрощеному рівні: за допомогою викладача здатний пояснити суть певних явищ (християнство, Голодомор, Революція Гідності)
	6	Вміє викласти зміст окремих історичних подій чи процесів, проте аналіз поверховий
III. Достатній	7	Застосовує матеріал у стандартних ситуаціях: пояснює причини й наслідки визвольної війни XVII ст., аналізує державотворчі процеси у XX ст.
	8	Порівнює події (наприклад, УНР і ЗУНР, Помаранчева революція і Революція Гідності), узагальнює інформацію під керівництвом викладача
	9	Вільно відтворює ключові події й поняття, застосовує їх для аналізу сучасних процесів (євроінтеграція, війна з РФ), робить аргументовані висновки

IV. Високий	10	Виявляє початкові творчі здібності: формулює власну оцінку історичних діячів чи подій (Мазепа, Конституція 1996 р., Революція Гідності)
	11	Самостійно аналізує та оцінює історичні явища (Акт Злуки, проблеми незалежності після 1991 р.), демонструє критичне мислення
	12	Інтегрує знання з різних тем (Київська Русь, козацтво, визвольні змагання, незалежність, сучасна війна), формує власні аргументовані висновки

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основні джерела інформації:

1. Акт проголошення незалежності України: Постанови Верховної Ради України від 24 серпня 1991 р. // Рад. Україна. – 1991. – 31 серпня.
2. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. для студ. вузів. – К.: Академвидав, 2014. – 720 с.
3. Історія української державності та культури: курс лекцій / Є. В. Перегуда, В. Ф. Деревінський, П. О. Дьомкін та ін. – Київ–Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В. Б., 2024. – 92 с.
4. Історія України : навчальний посібник / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. – 2-ге вид., доп. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 536 с.
5. Лазарович М. Історія та культура України: підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с.
6. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. – К., 2015. – 680 с.
7. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України: навчально-методичний посібник / за заг. ред. П. Полянського; авт. кол.: Головка В., Палій О., Черевко О., Янішевський С. – К.: Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 36 с.
8. Грицюк В.М., Лисенко О.Є. Найбільша воєнна операція на українських теренах (до 70-річчя вигнання нацистських окупантів з України). – С.4 -20. [Електронний ресурс]// Український історичний журнал. – 2014. – № 5. – С.4–20. – Режим доступу :
9. Толочко П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 352 с.
10. Чухліб Т.В. Гетьмани і монархи. Українська держава в міжнародних відносинах. 1648-1714 рр. –К.: Арістей, 2005. – 640 с.
11. Історія України: довідник для абітурієнтів/С.В.Кульчицький, В.С.Влавова.-Вид п'яте, перероблене та доповнене.-Київ: Літера ЛТД, 2018.-528 с.
12. Гісем О. В. Історія України. Довідник + тести. Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. - /

Допоміжні джерела інформації:

1. Бевз Т. А. Феномен «революція» у дискурсах мислителів, політиків, науковців / Монографія. – К., 2012. – 176 с.
2. Верменич Я. В. Донбас як порубіжний регіон: територіальний вимір / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2015. – 69 с. – (Студії з регіональної історії. Степова Україна) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?libid=9942>.
3. Дзюба І. М. Донецька рана України: Історико-культурологічні есеї / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2015. – 78 с. – (Студії з регіональної історії. Степова Україна) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?libid=10029>.
4. Лисенко О.Є. Подолання «міфу війни», або Від якої спадщини ми відмовляємося: науковий дискурс, політика пам'яті та сучасні виклики (з приводу 70-річчя перемоги над нацизмом і фашизмом). [Електронний ресурс] // Український історичний журнал. – 2015. – № 2. – С. 4-21.
5. Турченко Ф., Турченко Г. Проект «Новоросія» і новітня російсько-українська війна / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2015. – 166 с. – (Студії з регіональної історії. Степова Україна) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?libid=10280>.

Інформаційні ресурси:

1. Національна історична бібліотека України. – Режим доступу: <https://nibu.kyiv.ua/>
2. Український інститут національної пам'яті. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua/>
3. Музейний портал України. – Режим доступу: <https://museum-portal.com/>
4. Інформаційно-аналітичний, культурно-просвітницький портал. – Режим доступу: <https://spadok.org.ua/>
5. Журнал «Питання культурології». – Режим доступу: <http://issues-culture-knukim.pp.ua/>

9. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії